

HENRYK GRYNBERG: „Dzieci Syjonu”;

KARTA, Warszawa 1994, 166 str.

Henryk Grynberg – autor książki pt. „Dzieci Syjonu” – jest Żydem pochodzenia polskiego. Urodził się w Warszawie w 1936 roku. Okupację przeżył ukrywając się na *aryjskich papierach*. Po wojnie ukończył studia dziennikarskie na Uniwersytecie Warszawskim i rusycystykę na Uniwersytecie Kalifornijskim.

Jest autorem około 20 książek, które dotyczą problematyki żydowskiej. „Dzieci Syjonu” są jedną z jego ostatnich publikacji. Treść tej opowieści jest epickim zapisem losów żydowskich dzieci i ich najbliższych, którzy po wybuchu II wojny światowej uciekając przed okupacją niemiecką znaleźli się w radzieckiej strefie okupacyjnej, skąd zostali deportowani w głąb Związku Radzieckiego.

„Dzieci Syjonu” to opowieść dokumentalna, która powstała z fragmentów dokumentów i protokołów spisanych przez Polskie Centrum Informacji na Wschód, na podstawie zeznań dzieci żydowskich, które zostały ewakuowane ze Związku Radzieckiego wraz z dziećmi polskimi do Iranu w 1942 r.

Z tej relacji dzieci, które przeszły przez piekło *nieludzkiej ziemi* wyłania się obraz historii w Polsce nie do końca znanej. Nie oznacza to bynajmniej, że należy o niej zapominać. Świadomi bowiem obozów zagłady w Treblince, Bełżcu, Sobiborze czy Oświęcimiu, musimy pamiętać także o drodze Żydów, jaką odbyli do swej ziemi obiecanej przez bezkresny obszar Związku Radzieckiego. Z tej właśnie części, nieco chyba zapomnianej historii zdaje w swej książce relację Henryk Grynberg.

Niezbyt może na pozór zachęcający sposób relacjonowania wyłącznie suchych faktów ustami czternasto-piętnastoletnich dzieci podkreśla dramaturgię ich losów. Zwraca zresztą na ten fakt uwagę sam autor, stwierdzając: *Praca polegała głównie na selekcji i kompozycji. Zbyt wiele się wydarzyło, aby trzeba było cokolwiek dopisywać.* To zdanie jest chyba najlepszym ujęciem i rekomendacją dla tej pozycji, która choć w części ujawnia tragiczne losy Żydów w Związku Radzieckim podczas II wojny światowej.

ANDRZEJ MIERZEJEWSKI

